

CEZARY TOMASZ SZYJKO

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego
Kielce

**„Klimat dla klimatu
– ekoinnowacje przyszłością polskiej gospodarki?”
Sprawozdanie z Międzynarodowej Konferencji Energetycznej
RENEXPO,
Warszawa 26-28 października 2011 roku**

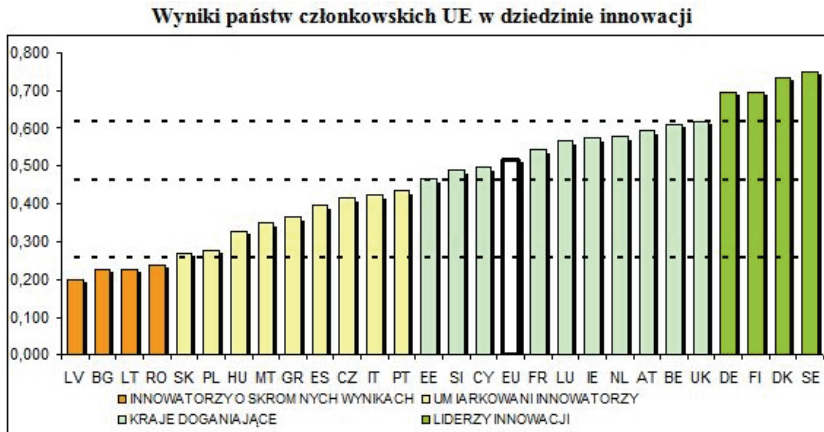
„Nasze istotne problemy nie mogą znaleźć
rozwiązania na tym samym poziomie myślenia,
na którym je stworzyliśmy”.

Albert Einstein

Żyjąc w XXI wieku jesteśmy świadkami wielu i to radykalnych zmian zachodzących niemal w każdej dziedzinie życia. Przemiany dokonujące się w światowej gospodarce stawiają polskich przedsiębiorców i naukowców wobec konieczności poszukiwania nowych, niekonwencjonalnych technologii zrównoważonego rozwoju. „Ekoinnowacja” staje się jednym z najczęściej nadużywanych słów, zwłaszcza przez te osoby, które robią największy hałas, ale które, jak się wydaje, rozumieją najmniej. Problematyka ekoinnowacji (łac. *innovatio*), chociaż posiada obszerną literaturę, wciąż jest przedmiotem dyskusji. Wpływa na to przede wszystkim to, że pojęcie „ekoinnowacja” jest bardzo pojemne, obejmuje zdarzenia o różnym charakterze proekologicznym, tzn. zdarzenia techniczne, finansowo-ekonomiczne i organizacyjne. Można powiedzieć, że innowacja to zmiana polegająca na wprowadzeniu czegoś jakościowo nowego w danej dziedzinie. W języku potocznym innowacja bywa kojarzona z wieloma terminami bliskoznacznymi, m.in.: usprawnienie, ulepszenie, twórczość, nowatorstwo, rozwiązania niekonwencjonalne, modernizacja.

Ekowyzwania Europy

Globalne zalecenia i wymagania w zakresie wdrażania zasady ekorozwoju i dążenia do ograniczenia wpływu człowieka na środowisko wymuszają wdrażanie nowoczesnych technologii poprawiających stan środowiska naturalnego bądź minimalizujących wpływ przemysłu, energetyki czy transportu na różne elementy środowiska. Wymogi takie, wynikające z prawodawstwa Unii Europejskiej, dotyczą również Polski, co wymaga implementacji wielu innowacyjnych technologii w polskich jednostkach przemysłowych. Polska, dysponująca znacznym potencjałem mogącym służyć rozwojowi innowacyjności, nie jest liderem w transferze technologii. Z opublikowanej niedawno przez Komisję Europejską unijnej tablicy wyników innowacyjności (Innovation Union Scoreboard) za rok 2010 wynika, że Polska znalazła się na 22 miejscu, wśród 27 krajów Unii Europejskiej, pod względem poziomu innowacyjności.

Nowa unijna strategia „Europa 2020” koncentruje się wokół działań, które umożliwią unijnej gospodarce tzw. smart growth, czyli społeczno-gospodarczy rozwój UE oparty na wiedzy i innowacjach. Zdaniem polskiej prezydencji, rozwój Unii Europejskiej powinien opierać się przede wszystkim na wymianie wiedzy i zwiększaniu innowacyjności. Wykorzystując te czynniki, można zbudować silną, konkurencyjną i odporną na wstrząsy gospodarkę. Polska prezydencja zapoczątkowała debatę o potrzebie dalszego rozwoju unijnej gospodarki, m.in. w oparciu o wzrost innowacyjności. W opublikowanym raporcie „Europejski konsensus na rzecz wzrostu” Polska zaproponowała konkretne działania, które dotyczą m.in. stworzenia skutecznej, wspólnej ochrony wynalazków. Obowiązująca w całej Unii Europejskiej jednolita, tańsza niż dotychczas ochrona patentowa będzie sprzyjała rozwojowi nowych rozwiązań technologicznych.

Potrzebne jest również ograniczanie barier na jednolitym rynku UE, co pomoże zwiększyć konkurencyjność europejskich firm. Wspólny rynek wewnętrzny powinien dawać pełną możliwość swobodnego przepływu towarów, usług, wiedzy i kapitału między krajami członkowskim. Takie ułatwienia na jednolitym rynku, jak np. obniżenie opłat roamingowych, programy wspierające mobilność studentów oraz młodych naukowców sprzyjają rozwojowi innowacji, a te zapewniają przewagę konkurencyjną. Nowe, zielone technologie mogą zostać wykorzystane do budowy sprawnie funkcjonującego jednolitego rynku cyfrowego czy rozwoju wspólnej infrastruktury transportowej, energetycznej i teleinformatycznej.

Jarmark innowacji

Odpowiedzią na taką perspektywę była międzynarodowa konferencja i targi RENEXPO, które świętowały swoją premierę w Polsce w dniach 26–28 października 2011 roku w warszawskim Centrum EXPO XXI. Targi udowodniły, że to energetyka odnawialna, podlega dzisiaj największemu rozwojowi i szukaniu jak najlepszych rozwiązań innowacyjnych. Debata 75 wystawców hi-tech z branży odnawialnych źródeł energii (OZE) oraz uczestników licznych konferencji towarzyszących koncentrowały się wokół perspektyw nowej polskiej ustawy o OZE, której projekt wkrótce zostanie przekazany do konsultacji społecznych. Oczekuje się, że nowe prawo stworzy zintegrowany i przejrzysty impuls dla rozwoju zielonych technologii w Polsce. Wielu polskich naukowców i inwestorów nie czeka na ułatwienia legislacyjne i działając ponad granicami państwowymi, z ogromnym sukcesem wdraża rodzime osiągnięcia ekoinnowacyjne na całym świecie.

Warto uczyć się od najlepszych i dlatego prezentujemy wybrane innowacje, które zdominują w najbliższych latach życie przeciętnego Polaka. Przypomnijmy, że do promocji polskiej myśli technologicznej Ministerstwo Środowiska powołało projekt „GreenEvo – Akcelerator Zielonych Technologii”. Jego celem jest międzynarodowy transfer innowacyjnych polskich technologii sprzyjających ochronie środowiska. Marka „GreenEvo” to swoista gwarancja jakości zielonych technologii *made in Poland*. Polskie zielone technologie są często tańsze od zagranicznych odpowiedników, a wiele rozwiązań nie posiada bezpośrednich odpowiedników. Co mogą pomyśleć potencjalni klienci, którzy usłyszą, że daną technologię wyróżnia niska cena i unikalność? Czy na pewno rozumieją, co stanowi rzeczywiste korzyści oferowanego rozwiązania?

Wnioski dla Polski

Rosnąca konkurencja, globalizacja oraz powstanie społeczeństwa opartego na wiedzy sprawiają, że współcześnie świat charakteryzuje się – w znacznie większym stopniu niż dotychczas – głębokimi społecznymi, ekonomicznymi i technologicznymi zmianami. Zmiany zachodzą wszędzie, a ekoinnowacje ułatwiają proces adaptacji do tych zmian w zgodzie z naturą. Organizacje potrafiące tworzyć i wdrażać innowacje mogą skutecznie wyprzedzać zdarzenia, które wymuszają zmiany, i przygotować się do nich w sposób metodyczny. Innowacje odgryją podstawową rolę nie tylko w poprawie jakości produkowanych wyrobów, ale także sprzyjają bardziej efektywnej pracy zespołowej oraz szybkiemu komunikowaniu się i uczeniu. Podejście innowacyjne wymaga przewidywania sposobów zaspokajania ukrytych potrzeb, czyli rozwiązywania problemów, o których potencjalni klienci mogą nawet jeszcze nie wiedzieć, że je mają.

W dłuższej perspektywie luka technologiczna przyniesie obniżenie konkurencyjności polskiej gospodarki, dlatego jak najszybciej należy podjąć działania mające na celu pozyskanie środków na finansowanie działalności badawczej i rozwojowej. Wyniki analizy przeprowadzonej przez Komisję Europejską pokazują, że w porównaniu ze Stanami Zjednoczonymi państwa z grupy UE-27 mogą pochwalić się większymi wydatkami sektora publicznego na badania naukowe i rozwój (B+R), a także dużym eksportem usług opartych na wiedzy. Wynika to z prowadzonej od 2005 roku przez Unię Europejską polityki rozwoju systemów badawczo-naukowych wspierających intensywnie międzynarodowe publikacje naukowe oraz przyciągających doktorantów spoza UE, a także rozwijających wspólnotowe znaki towarowe i patenty na mocy traktatu o współpracy patentowej. Maleje także dystans do Stanów Zjednoczonych i Japonii pod względem liczby osób uzyskujących wykształcenie wyższe. Największa dysproporcja, w stosunku do głównych rywali UE, w zakresie innowacyjności występuje w kategorii „aktywność przedsiębiorstw”. Wnioski z badania wskazują na niewystarczającą współpracę pomiędzy sektorem publicznym i prywatnym oraz zbyt niskie wydatki przedsiębiorstw na działalność B+R.

W ciągu najbliższych lat Polska powinna efektywnie i konsekwentnie realizować założenia strategii „Europa 2020”, mającej na celu stymulowanie innowacyjności i konkurencyjności gospodarek UE, tak, aby w jak najkrótszym czasie zmniejszyć przepaść technologiczną pomiędzy Europą a Stanami Zjednoczonymi i Japonią. Wytyczne Komisji Europejskiej powinny być impulsem do wdrożenia koniecznych zmian legislacyjnych oraz kształtowania świadomości polskich przedsiębiorców. Należy podkreślać, że droga do trwałego rozwoju firmy oparta jest na umacnianiu pozycji konkurencyjnej poprzez wdrażanie innowacji. Potrzebna jest także spójna polityka na szczeblu centralnym i regionalnym, dzięki czemu wzrośnie dostęp do nowatorskich rozwiązań i zaczną powstawać w naszym kraju firmy hi-tech, skutecznie konkurujące na światowych rynkach.